

Chief Science Officer – Implementační plán

Pozice **Chief Science Officer (CSO)** je klíčovým nástrojem pro systematické začlenění vědeckých poznatků do procesu tvorby veřejných politik. Vychází z doporučení projektu „*Building capacity for evidence-informed policy-making in governance and public administration in a post pandemic Europe*“, který byl financován Evropskou komisí v rámci nástroje Technical Support Instrument, reg. č. 22EL07 a souvisí s širšími reformními snahami o posílení kapacit evidence-based rozhodování ve státní správě.

Tento dokument nabízí praktický **implementační plán** pro zavedení pozice CSO v jednom ministerstvu a alternativně i pro vybudování **celostátní sítě CSO** s koordinátorem na úrovni Úřadu vlády (GSN). Plán je rozdělen do fází od příprav až po vyhodnocování dopadů a může sloužit jako metodický podklad pro jednotlivé resorty i centrální instituce.

Ideální scénář:

- CSO na každém ministerstvu se sekretariátem na ÚVČR, který by řešil agendy spojené s existencí a správou sítě CSO. Pokud počet CSO přesáhne 5, je potřeba koordinace – jeden GSN (Government Science Networker – dle příkladu UK), který by zajišťoval efektivní fungování sítě CSO a sladění výzkumných priorit mezi ministerstvy a ÚVČR.
- CSO je vysoce postavená pozice, která má značnou autoritu k tomu, aby zajistila, že vědecké poznatky jsou stavebním kamenem při tvorbě politik
- Měl by mít tým expertů a administrátorů, aby mohl plnit své agendy
- Full-time, aby měl čas na plnění agend, a aby nedocházelo ke střetu zájmů v případě, že by osoba zároveň budovala vědeckou kariéru
- Pokud je CSO ustaven jako úředník, měla by být funkce zřízena paragrafem ve služebním zákoně (nezávislý na aktuální vládě, větší autorita/pravomoci)

Možnosti pozice ve struktuře

Vzhledem ke složitosti tohoto zásahu navrhujeme různé možnosti, jak ministerstvům umožnit vytvoření pozice CSO vlastním tempem, aniž by bylo nutné okamžitě zavádět složitou síť CSO napříč ministerstvy (ačkoli by to byl ideální scénář). Každé ministerstvo může přizpůsobit roli CSO svým jedinečným potřebám a kapacitám a zároveň postupně přecházet k integrovanějším partnerstvím.

- 1. V kabinetu ministra**
 - Blízký kontakt s ministrem
 - Závislé na politickém cyklu
 - Složitější vytvořit tým podřízený CSO
- 2. V rámci oddělení státního tajemníka**
 - Dobrá integrace vědeckých odborných znalostí s administrativními a provozními funkcemi.
 - Problematika důvěry a vztahu ministra v člověka, kterého nejmenoval
 - Složitější najít rozpočet pro CSO a její tým
- 3. Ve strategickém/analytickém oddělení pod zákonem o státní službě**
 - Dobré sladění s širším plánováním a hodnocením politik
 - Problematika důvěry a vztahu ministra v člověka, kterého nejmenoval
 - Nižší úroveň v organizační struktuře – problém autority

Plán zavedení CSO v rámci jednoho ministerstva

Fáze 1: Příprava a plánování (polovina roku 2025)

Zapojení zainteresovaných stran

- Konzultace s klíčovými zainteresovanými stranami, včetně politických útvarů, stávajících výzkumných organizací a potenciálních externích partnerů (např. univerzity, výzkumné instituce, RVVI).

Posouzení potřeb

- Provedení interního přezkumu s cílem identifikovat současné rozdělení odpovědností a agendy související s vědeckým výzkumem a řízením znalostí.

Definice role

- Vypracování podrobného popisu pracovní pozice CSO včetně hlavních odpovědností, požadovaných kvalifikací a hierarchického zařazení v rámci ministerstva.
- Identifikace klíčových agend a úkolů, které bude CSO řídit, na základě potřeb ministerstva.
- Vypracování jednostránkového dokumentu, který nastíní, jak by zavedení pozice CSO zlepšilo proces tvorby politik na ministerstvu – ideálně na základě konkrétního příkladu dokončeného procesu tvorby politik – a ukázat, jak by se tento proces s CSO lišil. Tento dokument lze později použít k přesvědčení ministra a dalších zástupců ministerstva.

Podpora a schválení

- Zajištění podpory na nejvyšší úrovni ministerstva (politických zástupců a státního tajemníka), ideálně pod vedením ministra.

Přidělení zdrojů

- Zajištění potřebných zdrojů, včetně rozpočtových prostředků. Toto souvisí s pozicí v organizační struktuře ministerstva.

Fáze 2: Zřízení (konec roku 2025)

Nábor

- Zahájení náborového procesu s cílem najít kandidáta s rozsáhlými odbornými znalostmi, zkušenostmi v oblasti politiky, vůdčími a komunikačními schopnostmi. To se bude lišit v závislosti na organizační pozici CSO. V případě, že jmenování provádí ministr, bude proces mnohem efektivnější a bude založen na úsudku ministra.

Vytvoření týmu (pokud je to relevantní)

- Definování rolí a odpovědností v rámci týmu, aby byla zajištěna komplexní podpora CSO.
- Vytvoření podpůrného týmu pro CSO, složený z odborníků a administrátorů s relevantním zázemím.

Fáze 3: Implementace (2025+)

Integrace do organizační struktury

- Oficiální integrace CSO do organizačního schématu ministerstva a zvážení kladů a záporů různých možností.
- Vyjasnění hierarchie podřízenosti a mechanismy spolupráce s jinými útvary a stávajícími výzkumnými subjekty.

Vypracování politik a postupů

- Vypracování interní politiky a postupu pro činnost CSO, včetně mechanismů pro stanovení priorit výzkumu, hodnocení projektů a šíření znalostí.
- Navázání pravidelné spolupráce s politickými útvary a externími výzkumnými partnery.

Počáteční činnosti

- Provedení počátečního screeningu probíhajících a plánovaných výzkumných činností.
- Zahájení identifikace a formulování potřeb ministerstva v oblasti vědeckého výzkumu.
- Zahájení budování partnerství s úřadem vlády, jinými ministerstvy, univerzitami, RVVI, jinými výzkumnými institucemi a dalšími důležitými zainteresovanými stranami ministerstva.

Fáze 4: Probíhající činnosti a hodnocení (2025+)

Monitorování a hodnocení

- Vytvoření mechanismů pro průběžné monitorování a hodnocení dopadu CSO na výsledky politiky. Zaměřeno se na ex-post hodnocení role CSO.
- Pravidelné přezkoumávání začleňování vědeckých poznatků do tvorby politik a podle potřeby upravovat strategie.

Neustálé zlepšování

- Organizace pravidelných workshopů, seminářů a setkání pro sdílení znalostí s cílem podporovat kulturu kontinuálního učení a zlepšování.
- Sledování nejlepších postupů a inovací v oblasti vědy pro politiku.

Plán pro vytvoření sítě CSO napříč ministerstvy a pozice GSN

Fáze 1: Příprava a plánování (konec roku 2025)

Podpora a schválení vládou

- Zajištění politické podpory na nejvyšší úrovni vlády, ideálně pod vedením předsedy vlády.
- Zřízení pracovní skupiny na vysoké úrovni, která bude dohlížet na implementaci sítě CSO, včetně zástupců klíčových ministerstev a úřadu vlády.

Zapojení zainteresovaných stran

- Spolupráce s klíčovými zainteresovanými stranami napříč všemi relevantními ministerstvy, aby byl zajištěn soulad a podpora.
- Uspořádání workshopů a konzultací za účelem shromáždění podnětů a zdokonalení strategie implementace.

Vytvoření rámce

- Vytvoření standardizovaného rámce pro roli CSO, včetně základních povinností, kvalifikací a hierarchického zařazení.
- Vypracování komplexního plánu, který nastíní fáze implementace, jak pro jednotlivé CSO ministerstev, tak i pro vládního vědeckého networkera (GSN).

Definice role

- Vypracování podrobného popisu pracovní pozice GSN, v němž budou uvedeny základní povinnosti, požadovaná kvalifikace a hierarchické zařazení v rámci ministerstva.
- Určení klíčových agend a úkolů, které bude GSN řídit.

Přidělování zdrojů

- Zajištění potřebných zdrojů, včetně rozpočtových prostředků.

Fáze 2: Zřízení (2025)

Pilotní fáze

- Výběr několika pilotních ministerstev, ve kterých se zavede pozice CSO, a současné otestování rámce s GSN zřízeným v úřadu vlády.
- Sledování a vyhodnocování pilotní fáze, aby se identifikovaly výzvy a osvědčené postupy.

Nábor a sestavení týmu

- Provedení koordinovaného náborového procesu za účelem jmenování CSO v pilotních ministerstvech, následovaný dalšími ministerstvy.
- Sestavení specializovaných týmů pro každého CSO a zajištění, aby měli potřebné odborné znalosti a administrativní podporu.

Zřízení GSN

- Jmenovat GSN v Úřadu vlády.
- Na základě agendy GSN zvážit počet členů týmu potřebných k naplnění jejich agendy.

Fáze 3: Implementace (2025+)

Integrace do organizačních struktur

- Integrovaní CSO do organizačních schémat příslušných ministerstev a zvážení kladů a záporů různých možností.
- Zřízení pravidelných komunikačních kanálů mezi GSN a CSO.

Vypracování politik a postupů

- Standardizování politiky a postupů pro fungování CSO napříč ministerstvy.
- Vypracování protokolů pro meziresortní spolupráci a výměnu znalostí.

Počáteční činnosti a koordinace

- Provedení počátečního posouzení výzkumných potřeb a priorit v rámci každého ministerstva.
- Zahájení koordinace výzkumných činností a sdílení osvědčených postupů prostřednictvím sítě zprostředkované GSN.

Fáze 4: Probíhající činnosti a hodnocení (2025+)

Koordinace a podpora sítě

- GSN zprostředkovává pravidelné schůzky a setkání pro výměnu znalostí mezi CSO z různých ministerstev.
- GSN organizuje pololetní nebo roční schůzky s CSO, TA ČR a GA ČR.

Monitorování a hodnocení

- Vypracování a zavedení robustního rámce pro monitorování a hodnocení s cílem posoudit dopad sítě CSO na výsledky politik. Zaměření na ex-post hodnocení sítě.
- Pravidelné přezkoumávání a zdokonalování strategií s cílem zvýšit účinnost sítě CSO.

Neustálé zlepšování a inovace

- Podpoření kultury neustálého zlepšování prostřednictvím pravidelných workshopů, seminářů a sdílení osvědčených postupů.
- Podpoření inovací a přijímání nových vědeckých metodik napříč ministerstvy.